

Sygn. akt V Ca 3248/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - **SSO Bogusława Jarmołowicz-Łochańska**

Sędziowie **SSO Bożena Miśkowiec (spr.)**

SSR del. Magdalena Śliwińska - Stępień

Protokolant **sekr. sądowy Beata Dąbrowska**

po rozpoznaniu w dniu **6 marca 2013 r.** w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko R. O.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 4 października 2012 r., sygn. akt I C 622/12

1. oddała apelację;

2. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz R. O. kwotę 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 3248/12

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. wniosła pozew przeciwko R. O. o zapłatę z weksla kwoty 17.205,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 1 marca 2005 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

W dniu 22 lutego 2011 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, w którym nakazał R. O. zapłacenie na rzecz powódki kwoty 17.205,95 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 1 marca 2005 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Pozwany R. O. złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów wraz z zarzutami od w/w nakazu zapłaty. Wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany zarzucił wypełnienie weksla niezgodnie z umową wekslową, albowiem weksel opiewa na przedawnione roszczenie.

Postanowieniem z dnia 13 marca 2012 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie przywrócił pozwanemu termin do wniesienia zarzutów. Natomiast postanowieniem z dnia 30 marca 2012 roku wstrzymał wykonalność nakazu zapłaty Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 22 lutego 2011 roku.

Powódka wniosła o utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 4 października 2012 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie: 1.) uchylił nakaz zapłaty z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie I Nc 1276/11 i powództwo oddalił; 2.) zasądził od (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz R. O. kwotę 3.046,00 złotych tytułem kosztów postępowania, w tym kwotę 2 400 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następujących ustaleń oraz rozważań poczynionych przez Sąd I instancji.

W dniu 19 marca 1999 roku R. O. zawarł z Towarzystwem Ubezpieczeń (...) S.A z siedzibą w W. umowę agencyjną. W tym samym dniu wystawił weksel in blanco na zabezpieczenie roszczeń Towarzystwa Ubezpieczeniowego (...) S.A. w W. związanych ze zwrotem kwot prowizji, w związku z zawartą umową agencyjną .

W dniu 23 września 1999 r. Towarzystwo wypowiedziało R. O. umowę agencyjną z dniem 1 października 1999 roku, wzywając do zapłaty kwoty 4.500 zł w terminie do dnia 2 listopada 1999 roku.

Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie (...) S.A. w W. w dniu 20 września 2000 roku poinformowało R. O. o bieżącej wysokości zadłużenia na kwotę 9.455,33 zł i wezwało go do zapłaty w terminie 14 dni.

W wyniku umowy z dnia 30 kwietnia 2004 roku zawartej pomiędzy Towarzystwem Ubezpieczeń na Życie (...) S.A. w W., a (...) Spółką z o.o. w W. doszło do przelewu wierzytelności.

Pismem z dnia 11 lutego 2005 roku R. O. został wezwany do zapłaty sumy wekslowej. W piśmie tym wskazano, że wystawiony przez R. O. weksel in blanco został w dniu 11 lutego 2005 roku uzupełniony na kwotę 8.705,33 zł, a termin płatności określono na dzień 28 lutego 2005 roku.

Umową przelewu wierzytelności z dnia 21 grudnia 2007 roku doszło do przelewu wierzytelności na rzecz (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W..

W dniu 3 lutego 2011 roku (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. wniosła pozew przeciwko R. O. o zapłatę z weksla kwoty 17.205,95 zł z ustawowymi odsetkami od 1 marca 2005 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

Na wstępie rozważań Sąd Rejonowy podniósł, iż zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe odpowiedzialność wystawcy weksla własnego jest taka sama jak akceptanta weksla trasowanego. Z kolei art. 28 powołanej ustawy stanowi, że poprzez przyjęcie weksla trasat zobowiązany jest do jego zapłaty w terminie płatności.

Zdaniem Sądu I instancji złożony przez powoda weksel spełnia wszelkie wymogi formalne prawa wekslowego, w szczególności zawiera podpis wystawcy. Tak sporządzony weksel jest podstawą do uwzględnienia powództwa.

W niniejszej sprawie pozwany jednak podniósł zarzut przedawnienia roszczenia zarówno ze stosunku podstawowego na podstawie art. 10 ustawy Prawo wekslowe, jak również zarzut przedawnienia roszczenia na podstawie przepisów kodeksu cywilnego tj. art. 118 - 120 k.c. Zgodnie z art. 10 ustawy z 1936 r. Prawo wekslowe, weksel in blanco może być wypełniony jedynie zgodnie z upoważnieniem osoby na nim podpisanej, a wykładnia tego upoważnienia, deklaracji wekslowej, odbywa się na zasadach ogólnych wynikających z art. 65 k.c., które, ze względu na ścisłą więź istniejącą pomiędzy zobowiązaniem wekslowym, a zobowiązaniem zabezpieczonym wekslem in blanco, prowadzą do wniosku, iż treścią upoważnienia objęte jest jedynie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Wypełnienie weksla po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze

stosunku podstawowego jest zatem wypełnieniem weksla niezgodnie z deklaracją wekslową i osoba podpisana na wekslu może podnieść taki zarzut w ramach zarzutów przewidzianych w art. 10 ustawy z 1936 r. Prawo wekslowe wskazując, że z tego względu jej zobowiązanie wekslowe nie powstało. Dla odpowiedzialności wekslowej wobec remitenta osoby, która złożyła podpis na wekslu, decydujące jest wypełnienie weksla in blanco przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podstawowego. Zarzut przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego może być skutecznie podniesiony w ramach zarzutów przewidzianych w art. 10 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe, jeżeli remitent wypełnił weksel po upływie terminu przedawnienia roszczenia podstawowego (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2010 r. I CSK 181/10).

Sąd Rejonowy podkreślił, że w niniejszej sprawie należało zatem ustalić, czy wypełniono weksel przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podstawowego stron. Podstawa wypełnienia weksla oparta była na zapisach umowy agencyjnej, a przepisy Kodeksu cywilnego nie regulują dokładnie terminów przedawnienia tejże umowy, wobec czego zastosowanie znajdzie art. 118 k.c. zgodnie z którym termin przedawnienia roszczeń, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wynosi 3 lata. Termin przedawnienia roszczenia, zgodnie z art. 120 k.c., rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne.

W toku postępowania ustalono, że umowa agencyjna została wypowiedziana pozwanemu z dniem 1 października 1999 r., a uzupełnienie weksla nastąpiło po okresie przedawnienia roszczenia wynikającego z umowy, a więc niezgodnie z deklaracją wekslową. Pozew został wniesiony dnia 3 lutego 2011 roku, a więc po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Wskazując na tę okoliczność pozwany we właściwym czasie podniósł zarzut wygaśnięcia uprawnienia do wypełnienia weksla w związku z przedawnieniem roszczenia podstawowego.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości wniósł o jego zmianę i uwzględnienie żądania pozwu w całości poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 17.205,95 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 marca 2005 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm przepisanych, ewentualnie jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Orzeczeniu zarzucił: naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1) art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 169 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 795 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 1 k.p.c. poprzez przywrócenie pozwanemu terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty, podczas gdy jedynym przysługującym pozwanemu w sytuacji zamieszkiwania pod innym adresem środkiem prawnym było zażalenie na postanowienie o nadaniu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności (art. 795 k.p.c.), 2) art. 492 § 3 k.p.c. w zw. z art. 346 § 1 k.p.c. poprzez wstrzymanie wykonalności nakazu zapłaty pomimo, iż pozwany nie złożył takiego wniosku, 3) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 169 § 1 i 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału mającego uprawdopodobniać przesłanki do przywrócenia terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty oraz brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do podnoszonych w tej mierze twierdzeń i zarzutów powoda, 4) art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 169 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 9 k.p.c. w zw. z art. 6 k.p.c. poprzez wydanie postanowienia o przywróceniu terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty na posiedzeniu niejawnym, tj. w sytuacji oparcia się jedynie na twierdzeniach pozwanego, co do miejsca zamieszkania opartych jedynie o ksero dowodu osobistego, bez zachowania zasady kontradiktoryjności postępowania, czego skutkiem był brak możliwości obrony swoich praw przez powoda.

Na podstawie art. 380 k.p.c. skarżący wniósł: o rozpoznanie i uchylenie w całości postanowienia Sądu I instancji z dnia 13 marca 2012 roku (sygn. akt I Nc 1276/11) o przywróceniu pozwanemu terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 22 lutego 2011 roku, rozpoznanie i uchylenie w całości postanowienia Sądu I instancji z dnia 30 marca 2012 roku (sygn. akt I Nc 1276/11) o wstrzymaniu wykonalności nakazu zapłaty z dnia 22 lutego 2011 roku.

Ponieważ w ocenie powoda wskazane wyżej w zarzutach pkt 1) i 4) niniejszej apelacji naruszenia przepisów postępowania skutkują nieważnością postępowania, z ostrożności, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, w tym również w zakresie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Niezależnie od okoliczności kwestionowanej przez powoda, a wywodzonej przez pozwanego we wniosku o przywrócenie terminu uwzględnionym przez Sąd I instancji, należało zważyć, że nakaz zapłaty nie uprawomocnił się, bowiem podejmowana przez sąd czynność doręczenia nakazu zapłaty nie powiodła się i to nie z powodu okoliczności podnoszonej przez pozwanego w zakresie zmiany adresu zamieszkania, która jak zasadnie podniósł apelujący, pozwany wskazał li tylko kserokopią dowodu osobistego.

Natomiast, co istotne, w deklaracji wekslowej pozwany wskazał następujący adres – W. ul. (...). Również w umowie agencyjnej zawartej z pozwanym w dniu 19 marca 1999 r. wskazał on w miejscu zamieszkania ul. (...). W pozwie natomiast, powód wskazał wadliwy adres, opiewający na ul. (...). Przesyłkę z nakazem zapłaty wystawiono na adres zawierający ul. (...), zatem nie sposób uznać prawidłowego jej doręczenia w trybie art. 139 k.p.c. Konsekwencją powyższego, nakaz zapłaty nie uprawomocnił się, nie było więc podstaw do uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów, skoro do uchybienia takowego nie doszło. W istocie więc, wniosek pozwanego o przywrócenie terminu dla wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty Sąd I instancji powinien odrzucić. Zaniechanie w tej mierze, w ocenie Sądu Okręgowego, o ile stanowiło uchybienie procesowe stanowiące o naruszeniu art. 168 k.p.c., o tyle nie stanowiło okoliczności mającej wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, rozpoznanie jej istoty.

Zarówno we wniosku o przywrócenie terminu dla wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty, a także w zarzutach od nakazu zapłaty, pozwany wnosił o zawieszenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 730¹ § 1 k.p.c. Natomiast Sąd Rejonowy postanowieniem z 30 marca 2012 r. wstrzymał wykonanie nakazu zapłaty, pomimo, iż takowego wniosku strona nie złożyła. W uzasadnieniu powołanego orzeczenia Sąd niezasadnie wskazał, że postanowienie to zapadło w uwzględnieniu wniosku zgłoszonego w zarzutach. Podnieść również należało, że powołane postanowienie nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się.

Nie ma więc wątpliwości, że kwestionowane w apelacji postanowienie nie powinno zapaść. Nie mniej jego wydanie, stanowiące o naruszeniu powołanych w drugim zarzucie apelacji norm prawa procesowego, nie wpłynęło na prawidłowość wyroku.

Nieskuteczne doręczenie pozwanemu nakazu zapłaty wobec wadliwego adresu wskazanego na przesyłce, stanowiło, iż nakaz nie został doręczony adresatowi, także w trybie doręczenia z art. 139 k.p.c. Skoro więc nakaz zapłaty nie był prawomocny, nie było też podstaw dla nadania mu klauzuli natychmiastowej wykonalności. Zgodnie z art. 359 § 1 k.p.c. postanowienia nie kończące postępowania w sprawie mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, z tego też względu nie sposób w ocenie Sądu II instancji zakwestionować orzeczenia Sądu Rejonowego o uchyleniu postanowienia o nadaniu klauzuli.

Sąd Okręgowy nie stwierdził w procesie uchybienia przez pozwanego terminu dla wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty, nie było zatem konieczne uprawdopodobnienie przez stronę bierną procesu okoliczności uzasadniających wniosek o przywrócenie terminu. Zatem trzeci zarzut apelacji nie mógł stanowić o zasadności tego środka zaskarżenia zwłaszcza, że nie doszło w sprawie in meriti do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż ocena materiału dowodowego została przez Sąd Rejonowy przeprowadzona w sposób wnikliwy, niewątpliwie bez przekroczenia granic zakreślonych treścią powyżej powołanej normy prawnej, a w związku z tym przy wydaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia nie doszło do naruszenia tego przepisu.

Nie znalazł w sprawie akceptacji czwarty zarzut apelacji, bowiem z dniem 19 kwietnia 2010 r., postanowienia w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu mogą być wydane na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 169 § 5 k.p.c.

W ocenie Sądu II instancji nie sposób postawić Sądowi Rejonowemu zarzutu, że pozbawił powoda możliwości obrony jego praw, co stanowiło o nieważności postępowania. Strona czynna procesu poprzez wadliwe, powyżej opisane czynności procesowe sądu, nie została pozbawiona prawa do obrony, bowiem doręczono jej odpis zarzutów w wyniku czego powód złożył pismem procesowym z dnia 3 lipca 2012 r. odpowiedź na zarzuty, jego pełnomocnik był także obecny podczas rozprawy w dniu 2 października 2012 r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c., orzekając o kosztach procesu za drugą instancję według zasady z art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z którą strona przegrywająca proces zobowiązana jest do zwrotu kosztów przeciwnikowi. Zasądzoną kwotę stanowi 1.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej, obliczonego od wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 12. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.